

श्रीगुरुमाईच्या वचनांवर ध्यान

महाशिवरात्री

ईशा सरदेसाई यांच्याद्वारे लिखित

मंत्र ज्याला कोणत्याही सीमा नाहीत

महाशिवरात्रीला झालेल्या सत्संगादरम्यान श्रीगुरुमाईनी जेव्हा बोलायला सुरुवात केली, आणि मंत्रधून गाण्यासाठी आपण वेळ काढल्याबद्दल आपल्या सर्वांना धन्यवाद दिले, तेव्हा तोच परिचित तेजस्वी प्रकाश मला माझ्या हृदयाच्या सभोवताली जाणवला. निश्चितच, मला माहीत होते की, आपण सर्वजण इथे वैश्विक हॉलमध्ये याच कारणासाठी एकत्र आलो आहोत—म्हणजेच, श्रीगुरुमाईबरोबर मंत्रधून गाण्यासाठी. तरीसुद्धा श्रीगुरुमाईनी जेव्हा मंत्र गाण्यासाठी आपल्याला *धन्यवाद* दिले, तेव्हा तो माझ्यासाठी एक “अहाऽ!” क्षण म्हणजेच हृदयस्पर्शी क्षण होता, त्या क्षणात मला माझ्या अंतरी काहीतरी उमजले. मला जाणवले की, ही आपल्यापैकी प्रत्येकाने जाणूनबुजून केलेली निवड होती [मग भलेही हा सगळ्यात सोपा, सगळ्यात स्पष्ट, सगळ्यात सहज-स्वाभाविकपणे घेतलेला निर्णय असला, तरीही]. सत्संगात सहभागी होण्याचा *निर्णय हा आपण स्वतः घेतला होता*, मंत्र गाण्याच्या या विशेष मौल्यवान प्रयत्नासाठी आपला वेळ समर्पित करण्याचा *निर्णय हा आपण स्वतः घेतला होता*.

श्रीगुरुमाईनी समजावले की, महाशिवरात्रीला मंत्रधून करणे अत्यंत मांगल्यमय असते, हा अभ्यास निश्चितच फलदायी होतो आणि मंत्राचा अमृतरस अत्यंत शीतलता देणारा असतो—विशेषतः तेव्हा जेव्हा जगातील अग्नी उग्र असेल. श्रीगुरुमाई जेव्हा असे म्हणाल्या तेव्हा माझ्या अंतरी काय प्रतिक्रिया उद्भवली होती ते मला स्पष्टपणे आठवते आहे; मी अनुभवले की, त्यांच्या शब्दांमधील सत्य जणू एखाद्या आदिकालीन नादाच्या लयीसमवेत माझ्या अंतरी स्पंदित होते आहे, माझे हृदय जणू भगवान शिवाच्या डमरूच्या तालावर एकलय होऊन स्पंदित होते आहे. मी कल्पना केली की, मंत्र हा एक प्रकारचे मलम आहे जे केवळ माझ्या अस्तित्वालाच नव्हे, तर या अखिल जगाला सुखदायक आहे, आल्हाददायक आहे. आपण जे करत होतो, म्हणजे एक संघम् म्हणून आपल्या श्रीगुरुंसमवेत सत्संगात

एकत्र येऊन आपण मंत्रधून गात होतो, ही गोष्ट किती महत्त्वपूर्ण आहे याची मला अतिशय सखोलतेने जाणीव झाली.

परिवर्तन घडवून आणण्याची जी शक्ती आपल्यामध्ये आहे, त्या शक्तीचे स्मरणदेखील श्रीगुरुमाईचे शब्द मला करवून देत होते. इतकेच नव्हे तर, परिवर्तन घडवून आणणे हे आपले *उत्तरदायित्वदेखील* आहे. आपल्याला आपल्या श्रीगुरुंकडून चैतन्य मंत्र प्राप्त झाला आहे. मंत्र हा ईश्वराचे नादरूप आहे. याविषयी मी प्रथम श्रीगुरुमाईकडून ऐकले होते आणि त्यानंतर 'शिव पञ्चाक्षरस्तोत्रम्'मध्ये त्याविषयीची अधिक माहिती वाचली होती. असीमितरूपाने आकर्षक अशा या संकल्पनेने, पावन ध्वनीमध्ये भगवंताचा वास आहे या सत्याने—माझ्या मनात तेव्हापासून घर केले आहे.

आदि शंकराचार्य रचित 'शिव पञ्चाक्षरस्तोत्रम्'मध्ये या मंत्राच्या पाच अक्षरांविषयी [न-मः शि-वा-य] महान ऋषींनी असे वर्णन केले आहे की, या वर्णामध्ये भगवान शिवाचा वास आहे. हा मंत्र शिवाचा वेध आहे, त्यांचे स्वरूप आहे. याव्यतिरिक्त, या स्तोत्रामध्ये आदि शंकराचार्य भगवान शिवाची—आणि विस्तृत अर्थाने, मंत्राची—जी वर्णने करतात ती अत्यंत प्रभावशाली आहेत. श्रीशंकराचार्य विशद करतात की, गंगाजलाने भगवान शिवाचा अभिषेक केला जातो आणि त्यांच्या शरीराला चंदनाचा लेप लावला जातो; पारंपरिक दृष्टीने हे दोन्ही पदार्थ शीतलता प्रदान करणारे आहेत. यामध्ये जो अर्थ निहित आहे तो स्पष्टच आहे : या मंत्रामध्ये शीतलकारी, शांतीदायक आणि उपशमनकारी गुण आहेत. काही शब्द असे असतात की, ज्यांमुळे लोक युद्ध करू लागतात, तर काही शब्द असे असतात की जे तितक्याच सशक्तपणे शांततेचा मार्ग प्रस्थापित करतात. हे तेच शब्द आहेत—'ॐ नमः शिवाय'.

माझा असा अनुभव आहे की, मंत्राच्या शक्तीबद्दलचे हे ठोस विधान केवळ सैद्धान्तिक नाही. ही काही काल्पनिक धारणा नाही. नैसर्गिक व मानवनिर्मित आपत्ती ओढावल्या असता, श्रीगुरुमाईंनी जी संकीर्तनसत्रे व जे सप्ताह आयोजित केले आहेत, त्यांविषयीचे कितीतरी प्रसंग मी अनेक सिद्धयोग्यांकडून ऐकले आहेत, याचे वर्णन मी करू शकत नाही. असे वारंवार घडले आहे की, श्रीगुरुमाईंच्या सत्संगाचा परिणाम म्हणून त्या आपत्तींची भीषणता कमी झाली आणि काही घटना तर *घडल्याच नाहीत*. असे इतक्या वेळा घडले आहे की, त्याला संयोग वा भाग्याने होणारा लाभ असे म्हणून नाकारता येणार नाही. श्रीगुरुमाईंनी सिद्धयोग वैश्विक हॉलला चमचमणाऱ्या नीलमंडपाची प्रतिमा दिली आहे; माझा असा विश्वास आहे की, मंत्रधून केल्याने आपण या नीलमंडपामध्ये निर्माण होणारी शक्ती आणि वातावरण यांना अधिक सुदृढ करत असतो. संरक्षणाचा जो प्रकाश आपण पोषित

करत असतो तो अधिक घनीभूत, अधिक सामर्थ्यशाली होतो. आणि आपण स्वतःला या संरक्षणदायी प्रकाशाने वेढून घेतो. जिथे कुठे आपण जातो, तिथे-तिथे हा प्रकाश आपल्यासोबत येतो.

मंत्राचा प्रकाश, सत्संगाचा प्रकाश सुस्पष्टरीत्या बाहेरच्या बाजूला प्रसरित होण्याविषयीचे नुकतेच घडलेले एक उदाहरण मला आठवते. वर्ष २०२० नुकतेच सुरू झाले होते. त्यावेळी ऑस्ट्रेलियातील जंगलांमध्ये पेटलेल्या वणव्यांमुळे भयंकर विनाश होत होता. ऑस्ट्रेलियाच्या लोकांवर, पशूंवर, आणि तेथील धरणीवर जे बेतले होते, त्यामुळे श्रीगुरुमाई अतिशय व्यथित होत होत्या. म्हणून ३ जानेवारी, २०२०ला श्रीगुरुमाईनी श्री मुक्तानंद आश्रमात एक सत्संग आयोजित केला होता आणि त्या सत्संगाचा एकमेव उद्देश होता, पर्जन्याच्या रूपात ऑस्ट्रेलियाकरिता आशीर्वादांचे आवाहन करणे. त्या सत्संगामध्ये आम्ही 'ॐ नमः शिवाय' ही मंत्रधून गायली. श्रीगुरुमाईच्या मार्गदर्शनाखाली आदिनाद 'ॐ'चे गायन करत आम्ही पर्जन्याचा ध्वनी उत्पन्न करणारी वाद्येदेखील वाजवली.

दुसऱ्या दिवशी, म्हणजे ४ जानेवारीच्या संध्याकाळी श्रीगुरुमाईनी आणखी एक सत्संग केला ज्याचे थेट व्हिडीओ प्रक्षेपण विशेषकरून ऑस्ट्रेलिया व न्यूझिलँडसाठी झाले. त्या सत्संगात सहभागी झालेल्या साधकांनी ऑस्ट्रेलियाला प्रार्थना व आशीर्वाद पाठवण्याचा संकल्प पुन्हा एकदा मनात धारण करून श्रीगुरुगीतेचे पठण केले. श्रीगुरुमाईनी संघर्षाच्या शक्तीविषयी सांगितले आहे आणि हेदेखील सांगितले आहे की, जेव्हा आपला स्वर एक होतो, तेव्हा आपल्यात जगाचे उत्थान करण्याचे सामर्थ्य येते. मांगल्य वाढविण्याचे सामर्थ्य आपल्यामध्ये असते. त्या सत्संगांमध्ये भगवान शिवाचे आवाहन करत असताना, म्हणजे जेव्हा आपण आदिगुरुंना नमन केले; जेव्हा आपण 'शान्त' हे नाव असलेल्या अर्थात शांततेचे मूर्तरूप असलेल्या त्या देवतेची प्रार्थना केली; जेव्हा आपण 'पशुपति' अर्थात समस्त प्राण्यांचे रक्षण करणाऱ्या देवतेची प्रार्थना केली तेव्हा मला अगदी हेच जाणवत होते.

त्यानंतरच्या पुढील अनेक तासांमध्ये आणि दिवसांदरम्यान ऑस्ट्रेलियाच्या विभिन्न भागात राहणाऱ्या सिद्धयोग्यांनी सिद्धयोग मार्गाच्या वेबसाइटला लिहून पाठवले की, देशभरातील जे भाग आतापर्यंत आगीने आणि दुष्काळाने ग्रस्त झालेले होते तिथे सतत पाऊस पडू लागला होता. तोपर्यंत वणवा इतका पसरलेला होता की, तो पूर्ण आटोक्यात आणण्यासाठी आणखी काही आठवडे जरी लागले होते, तरी श्रीगुरुमाईच्या सत्संगांमुळे ठोस प्रभाव पडला होता. परिस्थिती बदलू लागली होती. आपल्याला अकल्पनीय नुकसानाला तोंड तर द्यावेच लागले होते, तथापि मंत्राचा अमृतरस अक्षरशः जगाचा अग्नी शमवत होता, त्याला शीतल करत होता.

या उदाहरणात स्पष्टपणे दिसून येते की मंत्राची शक्ती ही दूरदूरपर्यंत पसरते—वस्तुतः इतक्या दूरपर्यंत की आपण त्याची कल्पनाही करू शकत नाही. मंत्रजप करण्यासाठी वा त्याच्या लाभाची अनुभूती घेण्यासाठी एखाद्याने सिद्धयोगी असायलाच हवे हेदेखील जरूरीचे नाही. अनेक लोकांना 'ॐ नमः शिवाय' मंत्राचा जप केल्याने शांती लाभली आहे, सांत्वना मिळाली आहे, मग ते एका सिद्धयोग्याचे मित्र असोत, वा त्याचे कुटुंबीय असोत अथवा केवळ असे कोणीतरी असोत ज्यांचा सद्भाग्याने कोणत्या न कोणत्या प्रकारे मंत्राशी परिचय झालेला आहे.

मला हे जाणून घेण्याची इच्छा आहे की, मंत्राच्या शक्तीविषयीचे तुमचे स्वतःचे अनुभव तुम्ही कशा पद्धतीने आठवत आहात. मंत्राच्या शक्तीविषयी तुम्ही जे प्रसंग ऐकले आहेत ते तुम्हाला आठवत आहेत का? मंत्राविषयीचे तुमचे अनुभव तुम्ही जर्नलमध्ये लिहित आहात का? मंत्राविषयी, मंत्राशी निगडित स्वतःच्या अनुभवांविषयी तुम्ही इतरांशी चर्चा करत आहात का? त्यांनी स्वतः मंत्रजपाचा अभ्यास सुरू करावा यासाठी तुम्ही त्यांना प्रेरित करत आहात का?

